

จากการประมวลผลการศึกษา พบว่า จุดเริ่มต้นการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมีสาเหตุมาจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่ยั่งยืนของคนในท้องถิ่น การกระทำจากบุคคลภายนอก รวมทั้งผลกระทบจากโครงการพัฒนาอื่น ๆ ของรัฐ เช่น การตัดถนน การขยายตัวของชุมชน เป็นต้น รวมทั้งขาดการการอนุรักษ์ จึงเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรต่าง ๆ นำไปสู่การเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในภาพรวม

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวนโยบายหรือการดำเนินงานโดยภาครัฐที่ผ่านมา มีทั้งที่ประสบผลสำเร็จและไม่สำเร็จทั้งนี้มีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ การมองว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นเพียงปัจจัยการผลิตที่นำมาพัฒนาประเทศเท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงการเป็นระบบนิเวศที่ทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมาเป็นไปในลักษณะการสั่งการจากบนลงล่าง (Top down approach) ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะคนในท้องถิ่น

ดังนั้น โครงการวิจัย เรื่อง การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บริเวณลุ่มน้ำเลยตอนบน จึงได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยส่งเสริมให้ท้องถิ่นทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยมุ่งให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงวิถีคิดและทัศนคติ ให้มีความเข้าใจที่สอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการมีมาตรการและกฎระเบียบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นฝ่ายกระตุ้นและสนับสนุน ซึ่งจะทำให้สามารถมองภาพการพัฒนาได้อย่างเชื่อมโยงทั้งในท้องถิ่น พื้นที่ ต่อเนื่องและเชื่อมโยงครอบคลุมการพัฒนาแบบพื้นที่/หน้าที่/การมีส่วนร่วม (Area/Function/Participation) อย่างแท้จริง อันจะส่งผลถึงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

The result of this study shows that the cause of environmental and natural resource depletion were from the inappropriate utilization of local residents, outsiders and public development projects such as road construction, community expansion etc. Moreover, people lacked of environmental conservation. The deteriorated natural resource has lead to the adverse of environmental quality that had an impact on the quality of life and well-being of people in general.

So far, the administration and management of natural resource and environment following the government policy were both successful and failed. This is because of the two reasons. The first reason is that the natural resource has been considered a production factor in the country development only, without regarding of the system of ecology in which everything is related. The other reason is that the environmental management by various government agencies up till now has been fragmented and vertical in the top down approach, with the absence of public participation, especially local people.

Therefore, the research topic “the making of action plan to develop natural resources and environment for permanent use in the upper part of the Loei watershed area was conceptually determined by the promoting of public participation from every local stakeholders to create a learning process and change in the way of people’s thought and attitude in order to conform with natural resources and environment sustainable management. Along with this, rules and principles according to the way of life and local cultures should be set as the focal point for environmental alliance, with the encouraging and support by both the government and private sectors. It is believed that this will lead to the clear network among local areas, functions and participation, which consequently resulting in strong and efficient community building.